

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Maanmittauslaitoksesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Maanmittauslaitoksesta (HE 89/2018 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylijohtaja Pentti Lähteenoja, maa- ja metsätalousministeriö
- hallitussihteeri Timo-Ville Nieminen, maa- ja metsätalousministeriö
- maanmittausneuvos Markku Markkula, Maanmittauslaitos
- kehittäispäällikkö Matti Holopainen, Suomen Kuntaliitto
- lakimies Simo Takalammi, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- tietosuojavaltuutetun toimisto
- Maaseutuvirasto
- Elintarviketurvallisuusvirasto

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Maanmittauslaitoksesta. Samalla voimassa oleva Maanmittauslaitoksesta annettu laki kumottaisiin. Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi eräitä tarkistuksia Maanmittauslaitoksen toimialaan, tehtäviin, organisaatioon ja muuhun toimintaan liittyvään lakitasoiseen sääntelyyn. Tavoitteena on Maanmittauslaitosta koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen. Yleisesti muutoksella edistettäisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvan Maanmittauslaitoksen toiminnan sekä tehtävien hoidon toiminnallista tehokkuutta. Muun muassa Maanmittauslaitoksen palvelupisteverkosta ei jatkossa säädettäisi maa- ja metsä-

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2018 vp

talousministeriön asetuksella, vaan asian ratkaiseminen siirrettäisiin Maanmittauslaitoksen toimivan johdon toimivaltaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan nykyinen Maanmittauslaitoksesta annettu laki kumottavaksi ja annettavaksi uusi laki. Ehdotettava uusi laki sisältää tarkistuksia Maanmittauslaitoksen toimialaan, tehtäviin, organisaatioon ja muuhun toimintaan liittyvään lakitasoiseen sääntelyyn. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että uudistuksessa Maanmittauslaitoksen lakisääteisten tehtävien sisältö säilyisi ennallaan lukuun ottamatta Elintarviketurvallisuusvirastosta ja Maaseutuvirastosta erillisellä lailla (371/2018) perustettavana olevaan uuteen virastoon Maanmittauslaitoksesta siirrettäviä tietohallintotehtäviä.

Valiokunta pitää tärkeänä esityksen tavoitetta yksinkertaistaa Maanmittauslaitosta koskevaa sääntelyä ja edistää maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvan Maanmittauslaitoksen toiminnan sekä tehtävien hoidon toiminnallista tehokkuutta. Maanmittauslaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja vastuunjaon kannalta selkeä kokonaisuus ja sen toiminta yhteiskunnallisesti vaikuttavaa ja kustannustehokasta. Erittäin tärkeää on myös edistää maanmittauksen sekä paikatiedon ja sen toimijoiden näkökulman ottamista yhä vahvemmin viranomaistyön lähtökohdaksi, vahvistaa toimialan digitalisaation edellytyksiä sekä uutta teknologiaa kehittäen helpottaa toimintatapojen ja toimintakulttuurin uudistumista.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

3 §. Maanmittauslaitoksen organisaatio ja johtaminen. Voimassaolevassa Maanmittauslaitoksesta annetussa laissa (900/2013) on erillinen toimivaltasäännös (3 §:n 3 momentti), jonka mukaan Maanmittauslaitoksen palvelupisteistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Esityksessä tästä menettelystä on ehdotettu luovuttavaksi ja siirrettäväksi toimivalta palvelupisteistä määräämiseen Maanmittauslaitokselle itselleen. Kiinnittäen huomiota siihen, että Maanmittauslaitoksen toiminnan ja palvelujen alueellinen saavutettavuus on erittäin keskeistä jatkosakin, valiokunta ehdottaa, että säännökset maa- ja metsätalousministeriön toimivallasta palvelupisteiden määräämisessä lisätään nyt voimassa olevan lain sisältöisinä käsiteltävänä olevan lain 3 §:n 3 momentiksi.

5 §. Ratkaisuvallta. Pykälän 2 momentissa todetaan, että asiat ratkaistaan esittelystä, jollei toisin säädetä. Kun valiokunnan saaman selvityksen mukaan esittelymenettelystä poikkeaminen pääasiallisesti tapahtuisi työjärjestyksen määräyksellä, valiokunta ehdottaa momenttiin lisättäväksi termin ”määrätä” termin ”säädetä” ohelle.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2018 vp

7 §. Suoritteiden maksullisuus. Pykälän 1 momenttiin sisältyy viittaus valtion maksuperustelakiin (150/1992). Kun valtion maksuperustelaki tulee yleislakina sovellettavaksi oman sovelta-misalasäännöksensä perusteella jo ilman Maanmittauslaitoksesta annetussa laissa olevaa informa-tiivista viittausta, valiokunta ehdottaa momentin poistamista.

8 §. Puhevallan käyttö. Pykälän mukaan Maanmittauslaitosta koskevissa asioissa puhevaltaa valtion puolesta käyttäisi Maanmittauslaitoksen keskushallinto. Maanmittauslaitoksen keskus-hallinto ei ole kuitenkaan itsenäinen viranomainen, joka voi toimia puhevallan käyttäjänä Maan-mittauslaitoksen puolesta. Kyse on tältä osin Maanmittauslaitoksen toiminnan sisäisestä organi-soinnista. Valiokunta ehdottakin, että pykälästä poistetaan maininta keskushallinnosta

9 §. Hallintokantelun ja vahingonkorvausasian käsitteleminen. Pykälän 3 momentilla on liit-tymäkohtia EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen sääntelyyn, sen ensisijaisuuteen suhteessa kansal-liseen lainsäädäntöön sekä tähän liittyvän mahdollisen kansallisen liikkumavaran käyttöön. Kun kyseessä on jo lähtökohtaisesti informatiiviseksi tarkoitettu säännös, jonka poistaminen esityk-sestä ei käytännössä muuta esitettävällä lainsäädännöllä saavutettavia oikeusvaikutuksia, valio-kunta ehdottaa momentin poistamista

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 89/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

Maanmittauslaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala

Maanmittauslaitoksen toimialaan kuuluvat kiinteistöjen omistuksen, kiinteistöjen ja muiden rekisteriyksiköiden hallinnan, luototusjärjestelmän ja paikantamisen turvaamiseksi tarvittaviin rekistereihin liittyvä toiminta, paikkatietojen yhteentoimivuuden ja käytön edistäminen sekä paikkatieto- ja kiinteistöalan tutkimus.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2018 vp

Maanmittauslaitos on maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ja sen toimialueena on koko maa.

2 §

Tehtävät

Maanmittauslaitoksen tehtävänä on toimialallaan:

- 1) huolehtia kiinteistönmuodostamis- ja tilusjärjestelytoiminnasta;
- 2) harjoittaa tieteellistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa;
- 3) huolehtia paikantamisen perustasta ja peruspaikkatietojen tuottamisesta sekä tuottaa asian-
tuntijapalveluita yhteiskunnan käyttöön;
- 4) huolehtia tarvittavien rekisterien ylläpitämisestä;
- 5) huolehtia alan yleisestä kehittämisestä ja osallistua kansainväliseen yhteistyöhön; sekä
- 6) hoitaa ne muut tehtävät, jotka erikseen säädetään tai maa- ja metsätalousministeriö määrää
sen suoritettaviksi.

3 §

Maanmittauslaitoksen organisaatio ja johtaminen

Maanmittauslaitoksen organisaatio muodostuu keskushallinnosta, sen alaisista valtakunnallista tulosvastuullisista toimintayksiköistä sekä koko viraston kattavista toiminnoista. Keskushallinnon hallintopaikka on Helsinki. ~~Ahvenanmaalla on oma palvelupiste.~~

Maanmittauslaitosta johtaa pääjohtaja keskushallinnon tukemana. Pääjohtaja vastaa Maanmittauslaitoksen toiminnan tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta.

Maanmittauslaitoksen palvelupisteistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. ~~Ahvenanmaalla on oma palvelupiste.~~ (Uusi)

4 §

Pääjohtajan nimittäminen

Pääjohtajan nimittää valtioneuvosto.

5 §

Ratkaisuvalta

Pääjohtaja ratkaisee Maanmittauslaitokselle kuuluvat asiat, jollei toisin säädetä. Pääjohtajalle kuuluvaa ratkaisuvaltaa voidaan työjärjestyksellä siirtää muulle virkamiehelle. Pääjohtaja voi ottaa yksittäistapauksessa ratkaistavakseen asian, joka työjärjestyksen nojalla muutoin olisi hänen alaisensa ratkaistava.

Asiat ratkaistaan esittelystä, jollei toisin säädetä tai määrätä.

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2018 vp

6 §

Sopimusten ja selvitysten tekeminen

Maanmittauslaitos voi tehdä sopimuksia toimialaansa kuuluvien tehtävien hoitamisesta sekä tutkimusohjelmien toteuttamisesta. Maanmittauslaitos voi tehdä toimialaansa kuuluvia selvityksiä ja tutkimuksia sekä antaa muita asiantuntijapalveluja maksua vastaan.

Maanmittauslaitos voi hoitaa kunnan kanssa tehdyn sopimuksen perusteella kunnan kiinteistöinsinöörille säädettyjä tai määrättyjä tehtäviä.

7 §

Suoritteiden maksullisuus

~~Maanmittauslaitoksen suoritteista perittäviin maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelakia (150/1992) ellei muualla toisin säädetä.~~

Yleiseen käyttöön tarkoitetuista paikkatietoaineistoista, julkaisuista ja muista vastaavista suoritteista perittävän maksun suuruutta määrättäessä voidaan aineiston hankinnasta aiheutuvat kustannukset osaksi tai kokonaan jättää ottamatta huomioon taikka maksu jättää kokonaan perimättä.

8 §

Puhevallan käyttö

Maanmittauslaitos kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa ja viranomaisissa valtion etua ja oikeutta kaikissa Maanmittauslaitosta koskevissa asioissa.

9 §

Hallintokantelun ja vahingonkorvausasian käsittely

Maanmittauslaitoksen tai sen virkamiehen tai työntekijän toiminnasta tehdyn hallintokantelun ratkaisee esittelystä pääjohtaja.

Pääjohtajan tai hänen sijaisensa toiminnasta tehdyn hallintokantelun ratkaisee maa- ja metsätalousministeriö.

~~Maanmittauslaitoksen on annettava maanmittaustoimituksessa aiheutunutta vahinkoa tai maanmittauslaitoksen ylläpitämien rekistereiden virheestä tai puutteellisuudesta aiheutunutta vahinkoa koskevassa vahingonkorvausasiassa kirjallinen ratkaisu. Ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, vaan siihen tyytymätön voi nostaa kanteen Maanmittauslaitosta vastaan käräjäoikeudessa.~~

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2018 vp

10 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkempia säännöksiä Maanmittauslaitoksen johtamisesta, tehtävistä ja asioiden ratkaisemisesta sekä pääjohtajan tehtävistä, ratkaisuvallasta ja sijaisista annetaan valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään myös Maanmittauslaitoksen henkilöstöstä ja arvonmistä.

Tarkempia määräyksiä Maanmittauslaitoksen toimintojen ja tehtävien järjestämisestä, toimintayksiköistä, palvelupisteistä sekä ratkaisuvallasta annetaan työjärjestyksellä. Maanmittauslaitoksen työjärjestyksen vahvistaa pääjohtaja, ja se julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa.

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan Maanmittauslaitoksesta annettu laki (900/2013).

Mitä muualla lainsäädännössä säädetään maanmittaustoimistosta, koskee tämän lain voimaan tultua Maanmittauslaitosta.

Helsingissä 23.10.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Kari Kulmala sin
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Harry Wallin sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius